

Asia: TEM/1225/00.04.01/2016

Työaikasääntelyä selvittävän työryhmän mietintö - työaikalaki

Yleistä

Onko ehdotettu uusi työaikalaki mielestänne hyväksyttävissä?

Ei, nykyinen sääntely vastaa työelämän tarpeita

Yleiset kommentit esityksestä:

Työaikasääntelyä selvittävän työryhmän asettamispäätöksessä lainsäädännön päivitystarpeita edellyttävinä seikkoina tuotiin esiin muun muassa yritysten kansainvälisen ja kotimaisen toimintaympäristön muutokset sekä työn tekemisen tapojen muutokset viimeisten 20 vuoden aikana. Työryhmän tuli työssään ottaa huomioon nämä muutokset kuten myös muun muassa työmarkkinoilla ja yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset. Monin paikoin, esimerkiksi jaksotyön ja yötyön osalta, asettamispäätöksessä painotetaan säännösten ajantasaisuuden tarkastelua. Elintarviketeollisuusliitto ry:n näkemyksen mukaan mietinnössä ei riittävällä tavalla huomioida yritysten toimintaympäristön ja käytännön työelämän muutoksia: Ajantasaistamistavoitetta ei voida pitää saavutettuna. Esityksen ei myöskään nähdä edistävän yritysten tuottavuuden kehittämistä ja työllisyyttä, vaikka myöskään nykyisen työaikalain ei nähdä vastaavan työelämän tarpeita.

Lisäksi on huomattava, että ehdotettu säätämistapa monien säännösten kohdalla johtaisi siihen, ettei mahdollisia työaikalain muutoksia voitaisi käytännössä kuitenkaan toteuttaa kaikilla toimialoilla. Jotta työaikalain avulla pystyttäisiin tosiasiaassa edesauttamaan yritysten mahdollisuuksia soveltaa käytännön toiminnan kannalta soveltuvimpia työaikoja, ja siten edistää yritysten tuottavuutta ja työllisyyttä, olisi sääntely lakiteknisesti toteutettava kokonaisuudessaan siten, että niiden käyttö olisi mahdollista työnantajan työnjohto-oikeuden nojalla työehtosopimuksen määräyksistä riippumatta tai vähintään samoin kuin liukuvan työajan osalta nykyään: Työnantaja ja työntekijä voivat työehtosopimuksen määräyksistä poiketen sopia asiasta.

Nykytilan kuvausta koskevat kommentit:

-

Esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia koskevat kommentit:

Yritysten toimintaympäristössä ja työelämässä tapahtuneita muutoksia on mietinnössä osittain oikein tunnistettu. Keskeiset ehdotukset eivät kuitenkaan vastaa näihin muutoksiin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vaikutukset

Onko esityksen vaikutusarviossa jäänyt mielestänne joitain keskeisiä vaikutussuhteita huomioimatta? Jos kyllä, niin mitä?

-

Mitkä ovat sellaisia vaikutuksia, joita esityksessä tulisi analysoida tarkemmin?

1. Säättämistavan vaikutus työaikalain tarjoamien mahdollisuuksien tosiasiallisiin hyödyntämismahdollisuuksiin eri toimialojen erilaisista työehtosopimusmääräyksistä johtuen.

2. Työllisyysvaikutukset: Elintarviketeollisuusliitto ry:n näkemyksen mukaan esityksen mukainen työaikalaki ei tule parantamaan yritysten tuottavuutta ja sitä kautta työllisyyttä.

Kuinka arvioitte esityksen vaikuttavan työnantajan hallinnolliseen taakkaan? Lisääkö vai vähentääkö esitys kokonaisuudessaan työnantajan hallinnollista taakkaa?

Esitys tulee lisäämään työnantajien hallinnollista taakkaa. Lisäksi esimerkiksi mahdollinen soveltamisalan laajeneminen lisäisi työnantajien epävarmuutta työaikalain tulkinnasta, muun muassa suhteessa ehdotettuun joustotyöaikaan.

Onko teillä esittää materiaalia, lähteitä tai kirjallisuutta, joihin mielestänne jatkovalmistelun aikana olisi hyvä kiinnittää huomiota?

-

Muut vaikutusarviointiin liittyvät kommentit:

-

1 Luku Soveltamisala

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Elintarviketeollisuusliitto ry:n näkemyksen mukaan nykyisen työaikalain keskeisimpiä ongelmia – joita ehdotus ei poista – on se, että lakia sovelletaan pääsääntöisesti myös silloin, kun työn luonne ei edellytä työajan seuraamista, vaan työtä johdetaan ja valvotaan työtuloksen näkökulmasta. Käytännössä kyse on tällöin usein keskijohdosta tai itsenäisistä asiantuntijatehtävistä. Tällaiset henkilöt tulisi selkeämmin rajata työaikalain soveltamisen ulkopuolelle, minkä työaikadirektiivi sallisi.

Ehdotettu muotoilu johtaa epäselvyyksiin ja tulkintaongelmiin työaikalain soveltamisalan laajuudesta. Perustelutekstistä ilmenee, että soveltamisalaa on tarkoitettu laajennettavaksi, mitä ei pidetä tarkoituksenmukaisena suuntauksena.

Minkä työntekijäryhmien/ammattien/työntekijöiden tulisi kuulua työaikalain soveltamisalaan ja vastaavasti keiden tulisi olla soveltamisalan ulkopuolella?

-

2 luku. Työajaksi luettava aika ja varallaolo

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Työajan käsitettä ei tule laajentaa, mihin ehdotetun pykälän perusteluteksti saattaa johtaa. Työajan käsite olisi jatkossa pakottavaa oikeutta, eli siitä ei saisi työehtosopimuksin poiketa, mikä voi johtaa työehtosopimusten osalta tulkintaongelmiin.

Kaikki aika joka liittyy työnantajan antamiin tehtäviin, ei kuulu työajan määritelmän piiriin (esim. matkustaminen ja koulutus eräissä tilanteissa). Työryhmävalmistelun aikana keskusteltiin myös vaihtoehdosta, jossa laissa olisi säädetty työhönsidonnaisuus ajasta, joka ei olisi työaikaa, mutta sitä ei myöskään laskettaisi lepoaikoihin. Miten mielestänne esim. matkustamista ja koulutusta koskevaa työaikasääntelyä tulisi kehittää?

Nykysääntelyä ei tarvitse tältä osin muuttaa

Voitte tarkentaa edellistä vastaustanne tähän:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

3 luku. Lakiin perustuvat säännöllisen työajan järjestelyt

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Nykylaisissa ja ehdotuksen mukaan myös tulevaisuudessa jaksotyö olisi sallittua elintarviketeollisuudessa vain meijeritoimialalla. Meijeriliikkeissä jaksotyö onkin edelleen perusteltua muun muassa raaka-aineen, tuotannon teknisten syiden ja elintarviketurvallisuuden johdosta.

Puuttuuko säännöksestä sellaisia toimintoja, joiden osalta käytetään jaksotyöaikaa tai sitä olisi tarpeellista käyttää?

Elintarviketeollisuusliitto ry:n näkemyksen mukaan lähtökohtana työaikalainsäädännön uudistamisessa tulisi olla jaksotyön mahdollisimman laaja salliminen. Elintarvikealalla suuri osa työvoiman käytettävyyden ongelmista olisi mahdollista ratkaista laajentamalla jaksotyö mahdolliseksi työaikalain nojalla koko elintarviketeollisuudessa. Yksityiskohtaista luetteloa töistä, joissa jaksotyö on sallittua, ei kuitenkaan ole pidettävä jaksotyötä koskevan sääntelyn ajantasaistamisena tai modernisointina, kuten esityksen perusteluissa monin kohdin esitetään. Kyseessä on pikemminkin nykytilan vahvistaminen vain vähäisin täsmennyksin.

Sisältyykö säännökseen sellaisia toimintoja, joiden osalta jaksotyöaika ei tulisi käyttää?

Ei.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Ehdotuksen mukaan säännöllinen yötyö leipomoissa olisi sallittua samoin kuin nykyisessä työaikalaisissa. Yötyö on leipomotoimialalla ehdottoman tarpeellista. Työntekijän suostumuksen edellyttämistä klo 23-05 tehtävään työhön ei kuitenkaan pidetä tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon, että yötyö on kiinteä osa toimialan työn järjestelyä, minkä alalle tuleva uusi työntekijäkin tietää. Lisäksi huomautetaan, ettei muillakaan aloilla, joilla ehdotus sallisi säännöllisen yötyön, edellytetä työntekijän suostumusta.

Nykyisen työaikalain säätämisen yhteydessä kumottiin leipomotyölaki lukuun ottamatta sen 5 §:ää, jossa säädetään 100 % yötyökorvauksesta leipomoalalla. Leipomotyölain yötyötä koskeva säännös siirrettiin tässä yhteydessä työaikalakiin. Työaikasääntelyn tarkastelun yhteydessä viimeinen leipomotyölain voimassa oleva pykälä koskien yötyökorvausta leipomoalalla tulisi Elintarviketeollisuus ry:n näkemyksen mukaan kumota. Mitään muuta toimialaa ei koske lakisääteinen yötyötilä, vaan asia on työehtosopimuksin sovittu alakohtaisesti, myös muualla elintarvikealalla. Lakisääteinen yötyökorvaus 100 % on yksinomaan leipomotoimialaan kohdistuva lakisääteinen kustannustekijä. Yhä kansainvälistyvässä toimintaympäristössä yritysten kustannuskilpailukykyyn tulee kiinnittää huomiota.

Onko tehtäviä, joita tehdään jatkuvasti yöaikaan, mutta ne jäävät säännöksen ulkopuolelle?

Elintarviketeollisuusliitto ry:n näkemyksen mukaan yötyön rajoituksista työaikalaisissa tulisi luopua. Yhteiskunnan muutokset, kuten siirtyminen entistä voimakkaammin 24/7 -maailmaan, lisäävät tarvetta yötyölle myös muualla elintarviketeollisuudessa kuin leipomoissa. Jos muussa elintarvikealan yrityksessä ei tehdä 3-vuorotyötä tai jaksotyötä (joka on sallittua vain meijeriliikkeissä), ei yötyön säännöllinen teettäminen jatkossakaan olisi mahdollista ilman aluehallintoviraston poikkeuslupaa. Tämä ei vastaa tyydyttävällä tavalla yritysten toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Jos yötyön teettämisen rajoituksia ei poisteta työaikalaisista kokonaan, tulisi yötyö kuitenkin sallia nykyistä laajemmin koko elintarviketeollisuudessa.

Mikä tulisi olla määräävä tekijä, joka mahdoillistaa yötyön tekemisen?

Työnantajan tuotannollisen toiminnan vaatimukset ja tarkoituksenmukaisuus sekä kansainvälisen kilpailukykyyn edistäminen.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

4 luku. Sopimukseen perustuva säännöllinen työaika

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Mahdollisuus sopia työnantajan ja työntekijä kesken säännöllisen vuorokautisen työajan pidentämistä enintään kahdella tunnilla tulee Elintarviketeollisuusliitto ry:n näkemyksen mukaan olla mahdollista työehtosopimuksen määräyksistä poiketen eli samaan tapaan kuin liukuvasta työajasta voidaan sopia.

Lisäksi on huomattava, että ehdotettu säätämistapa monien muidenkin säännösten kohdalla johtaisi siihen, ettei mahdollisia työaikalain sallimia ratkaisuja voitaisi käytännössä kuitenkaan toteuttaa kaikilla toimialoilla. Jotta työaikalain avulla pystyttäisiin tosiasiasa edesauttamaan yritysten mahdollisuuksia soveltaa käytännön toiminnan kannalta soveltuvimpia työaikoja, ja siten edistää työllisyyttä ja yritysten tuottavuutta, olisi sääntely lakiteknisesti toteutettava kokonaisuudessaan siten, että niiden käyttö olisi mahdollista työnantajan työnjohto-oikeuden nojalla työehtosopimuksen määräyksistä riippumatta tai vähintään samoin kuin liukuvan työajan osalta nykyään: Työnantaja ja työntekijä voivat työehtosopimuksen määräyksistä poiketen sopia asiasta.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Joustotyöaika uutena työaikamallina ei vastaa työelämän tarpeita, kun se samalla ilmeisesti laajentaa työaikalain soveltamisalaa. Työaikalain soveltamisalalle tulisi juuri sellaisia tehtäviä, joiden kuuluisi olla työaikalain soveltamisalan ulkopuolella. Joustotyöaikaan liittyy työnantajan kannalta myös se käytännön hankaluus, että se edellyttää työnantajan ja työntekijän välistä sopimusta, jonka työntekijä voi irtisanoa päättymään kesken työsuhteensa. Työnantajan kannalta järjestelmä lisää epävarmuutta eikä tosiasiasa lisää joustavuutta.

Missä tehtävissä joustotyön tulisi olla mahdollista ja vastaavasti mistä tehtävissä joustotyötä ei tulisi käyttää?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Ehdotettu työaikapankki olisi käytännössä vain kertyneiden vapaiden ja rahamääräisten etuuksien pankki. Parhaimmillaan työaikapankki toimii mekanismina, jolla säännöllistä työaika pystytään

tasaamaan työmäärän vaihtelujen mukaan. Tämä kuitenkin edellyttäisi, että työaikapankkiin voidaan säästää myös säännöllistä työaika, toisin kuin nyt ehdotetaan.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

5 Luku. Säännöllisen työajan ylittäminen ja sunnuntaina ja kansallisena juhlapäivänä tehtävä työ

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Elintarviketeollisuusliitto ry:n näkemyksen mukaan kirkollisena juhlapäivänä tai sunnuntaina tehdystä työstä maksettava 100 % korotus ei ole nyky-yhteiskunnassa enää perusteltu. Yhteiskunnan kehittyminen yhä enemmän seitsemänä päivänä viikossa aktiivisesti toimivaksi edellyttää yhä useammin säännöllistä työskentelyä myös sunnuntaisin esimerkiksi kauppojen aukioloaikojen vapautumisen seurauksena.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Mahdollisuutta vaihtaa sunnuntaityökorvaus vapaaseen pidetään hyvänä.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

6 Luku. Lepoajat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Mitä vaikutuksia näette muutoksilla olevan erityisesti jaksotyössä?

Meijeriliikkeissä työnantajat pyrkivät toteuttamaan 11 tunnin vuorokausilevon jaksotyössä. Aina se ei kuitenkaan ole mahdollista jatkossakaan.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

7 luku. Työaika-asiakirjat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Elintarviketeollisuusliitto ry pitää nykyistä sääntelyä työvuoroluettelon osalta riittävänä: Työvuoroluettelo laaditaan niin pitkälle ajalle kuin mahdollista ja annetaan vähintään viikkoa ennen siinä tarkoitetun ajanjakson alkamista. Elintarvikealalla työvuoroluettelot laaditaan useimmiten pidemmäksi ajaksi kuin viikoksi, mutta kysynnän vaihtelusta johtuen työvuoroluettelon laatiminen tietyksi, ennalta säädetyksi ajanjaksoksi voi olla ainakin ajoittain hankalaa ja lisätä työvuoroluettelon muuttamistilanteita.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

8 luku. Säännösten pakottavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Elintarviketeollisuusliitto ry:n näkemyksen mukaan erillisen kuukausikorvauksen käyttöalaa ei tule supistaa, vaan päinvastoin sitä olisi laajennettava. Käyttöalaa asiantuntijatyön osalta ei tule kytkeä siihen, onko sovittu joustotyöajasta.

9 luku. Erinäiset säännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

14 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Pentikäinen Annaleena
Elintarviketeollisuusliitto ry